

Vijeće za financijsku stabilnost
Priopćenje za javnost, 18. prosinca 2017.

Održana 9. sjednica Vijeća za financijsku stabilnost

U Hrvatskoj narodnoj banci održana je 12. prosinca 9. sjednica Vijeća za financijsku stabilnost, pod predsjedanjem guvernera Hrvatske narodne banke Borisa Vujčića te uz sudjelovanje ministra financija Zdravka Marića, predsjednika Upravnog vijeća Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga Petra-Pierrea Mateka, direktorice Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka Marije Hrebac i njihovih suradnika.

Članovi Vijeća pobliže su upoznati sa stanjem sistemskih ranjivosti i rizika pod utjecajem kretanja u gospodarstvu te na tržištu bankovnih i nebankovnih financijskih posrednika. Zamjetno je pritom smanjenje rizika u sektorima kućanstava i nefinancijskih poduzeća, i to zbog rasta dohotka, smanjivanja kamata i rasta kunsoga kreditiranja. Ipak, znatne strukturne ranjivosti i relativno niske stope potencijalnog rasta glavni su razlozi zbog kojih rizici i nadalje ostaju na povišenoj razini. Istodobno, kretanja na tržištu kapitala ne upućuju na znatno povećanje sistemskih rizika. Članovi Vijeća također su informirani o recentnim makroprudencijalnim aktivnostima HNB-a i novom ciklusu identifikacije dijela banaka kao ostalih sistemski važnih kreditnih institucija.

Osim toga, članovi Vijeća upoznati su s napretkom koji je radna skupina za usklađivanje s Preporukom Europskog odbora za sistemske rizike (ESRB) ostvarila u smislu zatvaranja praznina u podacima o nekretninama (ESRB/2016/14).

K tome, članovi Vijeća osvrnuli su se na korištenje takozvanih virtualnih valuta, kao što su, primjerice, Bitcoin, Ethereum, Ripple i Litecoin. Istaknuli su pritom da su s tim proizvodima povezani zamjetni rizici: rizik krađe digitalnog novčanika, rizik zlorabe transakcija te nepostojanje zaštite u smislu povrata novca pri izvršavanju platnih transakcija s tim proizvodima u odnosu na regulirana plaćanja. Osim toga, takvi su proizvodi podložni brzim promjenama vrijednosti, a njihovi imatelji moraju imati na umu i moguća porezna opterećenja i sl. Također, novčana sredstva uložena u te proizvode nisu zaštićena sustavom osiguranja depozita, niti sustavom zaštite ulagatelja. Imajući na umu sva njihova svojstva opisani proizvodi nisu srodni tradicionalnim valutama i financijskim instrumentima. Osim navedenih, s korištenjem takozvanih virtualnih valuta povezani su i neki drugi rizici, kao što su rizici vezani uz zaštitu informatičkih sustava i prijevare.

Nadalje, takozvane virtualne valute nisu elektronički novac prema Zakonu o elektroničkom novcu, niti su platna usluga prema Zakonu o platnom prometu. Stoga osobe koje izdaju te proizvode ili njima trguju za te poslove nemaju licenciju hrvatskih regulatora, niti su regulatori nadležni za njihov nadzor.

Dakle, osobe koje se odluče na ulaganje u te proizvode same u cijelosti snose rizik gubitka uloženog. Stoga je potrebno prije same odluke o ulaganju iz pouzdanih i provjerenih izvora detaljno se informirati o mogućim rizicima kupovanja, trgovanja i korištenja takozvanih virtualnih valuta.